

TAČKA III

историјско знање, користећи модерне методолошке постулате. За свој предан рад 2021. године добио је награду за посебан допринос развоју научно-истраживачког рада и међународном позиционирању Филозофског факултета Универзитета Црне Горе.

На основу детаљно проученог научно-истраживачког рада кандидата закључујемо да је реч о изузетно продуктивном историчару, о чему сведочи и број поена и радова, који вишеструко премашују прописана законодавна акта за избор у академско звање **редовног професора**. Др Премовић је својим досадашњим научним публикацијама, учешћем на међународним скуповима, суделовањем у међународним пројектима потврдио свој квалитет и научни капацитет. Због тога је препознат као изузетан стручњак историје југоисточне Европе у европској медијевистици.

АНАЛИЗА ПЕДАГОШКЕ ОСПОСОБЉЕНОСТИ

Током претходног периода, као сарадник, доцент и ванредни професор колега Премовић је стекао велико предавачко и педагошко искуство. Кандидат је као ванредни професор на Студијском програму за историју учествовао у држању наставе из више предмета: *Историја Балкана у средњем вијеку I*, *Историја Балкана у средњем вијеку II*, *Општа историја средњег вијека*, *Историја Византије*, *Историјски практикум I* и *Историјски практикум II*. На матичном Факултету, од школске 2021/22. године, изводи наставу на модулу *Друштвене науке*, на Студијском програму за образовање учитеља и образовању учитеља на албанском језику. Кандидат се припрема за наставу, а часове и консултације са студентима држи у договореним терминима. У периоду ванредне професуре његова просечна оцена на студентским евалуацијама износила је од 4.40 до 5.00. Оцене на анкетама показују да студенти имају високо мишљење о њему. У настави користи савремене методе рада, подстичући студенте на самосталан рад и критички приступ према средњовековним документима, приликом чега их упућује на

релевантну савремену литературу. На специјалистичким студијама био је ментор на изради 4 дипломска рада. Под његовим менторством одбрањена су до сада два мастер рада. Коментор и ментор је за одбрану две докторске дисертације на Универзитету Црне Горе. Учествовао је као члан комисије за оцену докторске дисертације *Барска архиепископија под српском влашћу у средњем веку* (2024), на Филозофском факултету у Новом Саду, као и одбрани докторске тезе *Срби и краљ Матија Корвин (Политика угарског краља према српским политичким чиниоцима)* (2022), на Филозофском факултету у Београду.

Школске године 2020/21., 2022/23., 2023/24. и 2024/25. био је ангажован као гостујући професор на Филозофском факултету у Тузли, на предметима: *Хисторија југоисточне Европе у средњем вијеку I*, *Хисторија југоисточне Европе у средњем вијеку II*, *Опћа историја средњег вијека II*, *Хисторија дипломатије* и *Хисторија Бизантског царства*. Академске 2022/23. и 2023/24. године ангажован је као гостујући професор из предмета *Европске регије и хрватска повијест у средњем вијеку* на Одсеку за повијест, Филозофског факултета Свеучилишта у Загребу. Школске 2024/25. године добио је позив да буде професор на докторским студијама на Филозофском факултету Универзитета у Марибору, на предмету: *Adriatic Space during the Middle Ages*. Међународном наставном активносту др Премовић повећава видљивост Филозофског факултета и Универзитета Црне Горе. С друге стране то је додатно признање његовог високог научног и педагошког ангажовања.

На основу анализе досадашњег педагошког рада кандидат је показао изузетан предавачки дар, одличну комуникацију са студентима и способност за преношење знања, преданост у менторском раду и кооперативност. Све наведене чињенице вишеструко потврђују да је ванредни професор Маријан Премовић својим марљивим предагошким радом и бројем остварених поена (47) испунио све законске услове и заслужио избор у највеће академско звање **редовног професора**.

II ВЕРИФИКАЦИЈА БОДОВАЊА

ЗБИРНИ ПРЕГЛЕД УКУПНОГ БРОЈА РЕФЕРЕНЦИ ПО ОБЛАСТИМА ДЈЕЛАТНОСТИ И БОДОВА

ДЈЕЛАТНОСТ	Број радова			Број бодова		
	Прије избора	Послије избора	Укупно	Прије избора	Послије избора	Укупно
1. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД	61	26	87	179.84	172.5	352.34
3. ПЕДАГОШКИ РАД	11	19	30	27	47	74
4. СТРУЧНИ РАД	28	37	65	88.2	160.06	247.81
УКУПНО	100	82	182	295.04	379.56	674.15

III МИШЉЕЊЕ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

Ванредни професор Маријан Премовић показао је научну зрелост, велику експертизу и изузетне резултате из области средњовековне историје, као и изврсне наставне учинке. Бројем и квалитетом радова дао је значајан допринос научној и широј заједници. У научном раду истичемо 16 објављених научних радова, у еминентним светским часописима који су индексирани у SSCI и A&HCI листи, који се налазе у категорији Q1-Q4, што износи **141.5 поена**. Кандидат поседује дугогодишње педагошко искуство у раду са студентима на матичном Факултету, а верификација његовог наставног рада су високе оцене на студентским евалуацијама. Педагошку изврсност доказао је и као гостујући професор на факултетима региону (Тузла) и у Европској унији (Загреб и Марибор). Укупан број бодова у оквиру његовог педагошког рада износи **47 поена**.

Колега Премовић свој посао је обављао изузетно вредно, те је тиме заслужио избор у највеће академско звање, испунивши знатно више од потребних обавезних услова прописаних Законом о високом образовању, Статутом Универзитета Црне Горе и Мјерилима за избор у академска и научна звања.

Стога имам част и задовољство да изузетно талентованог научника и савесног ванредног професора **Маријана Премовића** предложим да се **изабере у академско звање редовног професора за ужу научну област Историја средњег**

вијека (свјетска и историја Црне Горе), на Студијском програму за историју Филозофског факултета Универзитета Црне Горе.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. др Снежана Божанић
Нови Сад

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblasti: **Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika** na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 18.10.2024.godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR SANJA ČALOVIĆ NENEZIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rodena sam 29. septembra 1985. godine u Nikšiću. Osnovno i srednje školovanje sam završila u Nikšiću, kao nosilac diplome „Luča“. Studijske 2004/05. godine na Filozofskom fakultetu u Nikšiću upisala sam studije pedagogije (Studijski program za pedagogiju) i završila ih 2008. godine sa prosječnom ocjenom 9,91. Iste godine upisala sam Magistarske studije pedagogije na Filozofskom fakultetu u Nikšiću i završila ih u julu 2012. godine sa

prosječnom ocjenom 10, odbranivši rad na temu "Didaktičke vrijednosti savremenog udžbenika" (komisija u sastavu: prof. dr Nikola Mijanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Ratko Đukanović, Filozofski fakultet – Nikšić i prof. dr Novak Laketa, Učiteljski fakultet – Užice. Doktorsku disertaciju "Vaspitni uticaji na razvoj sposobnosti učenja kod učenika u crnogorskom srednjoškolskom obrazovanju" odbranila sam u julu 2024. godine (komisija u sastavu: prof. dr Vučina Zorić, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Brane Mikanović, Filozofski fakultet u Banjoj Luci i doc. dr Milica Jelić, Filozofski fakultet – Nikšić, čime sam stekla zvanje doktora pedagoških nauka.

Oblast mog najužeg naučnog interesovanja su metodologija pedagoških istraživanja, opšta pedagogija i didaktika.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Nakon završetka studija angažovana sam od strane Filozofskog fakulteta u Nikšiću kao honorarni saradnik u nastavi (studijska 2008/2009. godina), na Studijskom programu za pedagogiju, Studijskom programu za obrazovanje učitelja i Studijskom programu za Psihologiju, na grupi predmeta iz oblasti Metodologije pedagoških istraživanja i Opšte pedagogije. Radni odnos na Filozofskom fakultetu zasnovala sam studijske 2009/10. godine u svojstvu saradnika u nastavi za izvođenje vježbi iz predmeta: Metodologija pedagoških istraživanja I i II (Studijski program za pedagogiju, Studijski program za obrazovanje učitelja, Studijski program za predškolsko vaspitanje), Pedagoška

komunikologija, Dokimologija, (Studijski program za pedagogiju), Osnove pedagogije (Studijski program za psihologiju). Od studijske 2019/20. godine, angažovana sam kao honorarni saradnik u nastavi. Akademske 2023/24. godine angažovana sam u nastavi na sljedećoj grupi predmeta: Osnove metodologije pedagoških istraživanja, Pedagoške naučno-istraživačke metode, Metodologija naučno-istraživačkog rada, Dokimologija (Studijski program pedagogija); Teorijske osnove metodologije pedagoških istraživanja i Operativna naučno-pedagoška proučavanja vaspitanja (Studijski program za obrazovanje učitelja); Uvod u metodologiju pedagoških istraživanja i Kvantitativno-kvalitativna proučavanja vaspitanja (Studijski program za predškolsko vaspitanje); Istraživanja u inkluziji (Studijski program za inkluzivno obrazovanje).

Učestvovala sam kao istraživač u nacionalnim projektima čiji je nosilac bio Studijski program za pedagogiju – „Razlozi niskog nivoa školskog postignuća romskih učenika“ (2011-2014) i „Indikatori razvoja multikulturalnosti i građanske svijesti u ranom djetinjstvu (predškolsko i I ciklus osnovne škole)“, kao i u projektima bilateralne naučne saradnje između Crne Gore i Hrvatske – „Interkulturalni pristup integraciji Roma: Crna Gora – Hrvatska“ (2013-2014) i „Interkulturalne kompetencije i evropske vrijednosti: Crna Gora – Hrvatska“ (2017-2018) i Crne Gore i Slovenije – „Kvalitet procesa predškolskog vaspitanja u Republici Sloveniji i Crnoj Gori“ (2018- 2020).

Autor sam nekoliko programa stručnog usavršavanja nastavnika akreditovanih kod Zavoda za školstvo Crne Gore.

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M2 Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Vučković, D. & Čalović, S. (2014). Bazele psihopedagogice ale activității de predare la Universitatea din Muntenegru [Pedagogical and psychological foundation of teaching at the University of Montenegro], In: Velea, S. (Ed.) Perspective asupra formării personalului didactic universitar în domeniul pedagogiei și psihologiei educației. str. 103-112 [pp. 222-231]. Izdavač: Universitatea de Vest din Timișoara / Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (Timișoara, România). ISBN 978-606-711-230-6. https://www.scribd.com/document/536429275/0-Perspective-Asupra-Form%C4%83rii-Personalului-Didactic-Universitar-In-Domeniul-Pedagogie-%C8%98i-Psihologie-Educa%C8%9Biei1	6	3
Radovi u naučnim časopisima			
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Jelić, M. & Čalović Nenezić, S. (2019). Influences of preschool on the development of self-control in preschool children in Montenegro, <i>South African Journal of Education</i> , Vol.39, Supplement 2: S1-S9. DOI: 10.15700/saje.v39ns2a1627 ISSN 0256-0100 (print) E-ISSN 2076-3433 http://www.sajournalofeducation.co.za/index.php/saje/article/view/1627/917	1.5*8	6
Q4 Rad u međunarodnom časopisu (ostali časopisi indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Čalović Nenezić, S. i Jelić, M. (2024). The Teaching of Agency in Preschool Children in the Montenegrin context. <i>Croatian Journal of Education</i> , Vol. 26, No.2/24, 577–605. UDK:372 (05); Print ISSN:1848-5189; On-line ISSN:1848-5197 https://doi.org/10.15516/cje.v26i2.5169	1.5*4	6
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA

1.	Čalović Nenezić, S., Krtolica, M., Jelić, M. i Sekarić, S. (2023). Perceptions of Students and Teachers of the University of Montenegro on Academic Integrity. <i>Center for Educational Policy Studies Journal</i> . 13(3), 75-104. ISSN: 1855-9719 DOI: https://doi.org/10.26529/cepsj.1589 https://censi.si/index.php/censi/article/view/1589	4	4
2.	Čalović, S., Krtolica, M. (2014). Self-control teaching in early age. <i>Mediterranean Journal of Social Sciences</i> , 5(22): 368–377. DOI:10.5901/mjss.2014.v5n22p368 ISSN 2039-9340 (print) ISSN 2039-2117 (online) https://www.richtmann.org/journal/index.php/mjss/article/view/4348	4	4
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Čalović, S. (2011). O didaktičkim vrijednostima savremenog udžbenika. <i>Vaspitanje i obrazovanje</i> , (4), 171-182. UDK 37 ISSN 0350-1094 https://zuns.me/sites/default/files/vaspitanje-i-obrazovanje/documents/Vaspitanje%20i%20obrazovanje%20br%204.pdf	2	2
2.	Čalović, S. (2009). Nastavni oblici i metode u savremenim pedagoškim pravcima. <i>Vaspitanje i obrazovanje</i> , (3), 139-149. UDK 37 ISSN 0350-1094	2	2
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Jelić, M., Čalović Nenezić, S. & Zorić, V. (2023). Socio-kulturna perspektiva razvoja ličnog i socijalnog identiteta kod djece predškolskog uzrasta u Crnoj Gori. U: S. Zuković (ur.) <i>Pedagogija – juče, danas, sutra - Pedagogy – yesterday, today, tomorrow</i> . Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu, 235-247. ISBN 978-86-6065-817-5 https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/978-86-6065-817-5.pdf	2	1
2.	Vučković, D. i Čalović-Nenezić, S. (2016). Dosadašnja i inovirana koncepcija obrazovanja učitelja u Crnoj Gori. Zbornik sa Naučnog skupa „Banjalučki novembarški susreti 2016“, tom II, Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Filozofski fakultet Banja Luka, str. 331-360. ISBN 978-99955-59-99-1 ISSN 2566-3445	2	1
3.	Vučković, D. i Čalović-Nenezić, S. (2016). Funkcije ilustracije u udžbenicima maternjeg jezika za treći razred osnovne škole u Crnoj Gori. Zbornik: <i>Udžbenik u funkciji nastave i učenja</i> . Užice: Učiteljski fakultet u Užicu, str. 195-208. ISBN: 978-86-6191-040-1 https://pfu.kg.ac.rs/wp-content/uploads/2022/03/Nastava-ucenje-Udžbenik-u-funkciji-nastave-i-ucenja-2016.pdf	2	1
4.	Čalović, S. (2014). O nekim smjernicama za oblikovanje savremenih udžbenika. Zbornik <i>Nauka i globalizacija</i> , knjiga 8, tom2/2. Pale: Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Filozofski fakultet, str. 875-888. 2D.OI 10.7251/NSFF1401875C ISBN 978-99938-47-57-1 https://ff.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/09/zbornik-2014-filozofske-nauke-2-2.pdf	2	2
K3 Naučni rad na nacionalnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Čalović, S., Jaramaz, M., Marojević, J. (2015): ICT obrazovanje nastavnika u crnogorskom obrazovnom sistemu, Zbornik: <i>Sistem obrazovanja i digitalna kultura</i> , Podgorica: Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, str. 191-215. ISBN 978-86-7215-367-5 https://canupub.me/knjiga/sistem-obrazovanja-i-digitalna-kultura/	1	1
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA

1.	Jelić, M., Čalović Nenezić, S. & Zorić, V. (2023). Socio-kulturna perspektiva razvoja ličnog i socijalnog identiteta kod djece predškolskog uzrasta u Crnoj Gori. Naučni skup <i>Pedagogija – juče, danas, sutra – Pedagogy – yesterday, today, tomorrow</i> , 26. maj, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad. Objavljeno u referenci pod r.b. 1 (K2) u ovom referatu	0.5	0
2.	Vučković, D. i Čalović-Nenezić, S. (2016). <i>Dosadašnja i inovirana koncepcija obrazovanja učitelja u Crnoj Gori</i> . Naučni skup „Banjalučki novembarski susreti 2016“, 18. i 19. novembar, Filozofski fakultet Banja Luka, Univerzitet u Banjoj Luci. Objavljeno u referenci pod r.b. 2 (K2) u ovom referatu	0.5	0
3.	Vučković, D. i Čalović-Nenezić, S. (2016). Funkcije ilustracije u udžbenicima maternjeg jezika za treći razred osnovne škole u Crnoj Gori. Naučni skup <i>„Udžbenik u funkciji nastave i učenja“</i> , 4. novembar, Učiteljski fakultet u Užicu, Užice. Objavljeno u referenci pod r.b. 3 (K2) u ovom referatu	0.5	0
4.	Čalović, S. (2013). O nekim smjernicama za oblikovanje savremenih udžbenika. Naučni skup <i>„Nauka i globalizacija“</i> , 17-19. maj, Filozofski fakultet Pale, Univerzitet u Istočnom Sarajevu. Objavljeno u referenci pod r.b. 4 (K2) u ovom referatu	0.5	0
K5 Saopštenje na nacionalnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Čalović Nenezić, S. (2024). Strategije učenja u srednjoškolskom obrazovanju i PISA u Crnoj Gori. <i>Rezultati PISA testa i kvalitet obrazovanja u Crnoj Gori</i> , 25. mart 2024. godine, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica.	0.2	0.2
2.	Čalović Nenezić, S. i Jelić, M. (2024). Strategije učenja u crnogorskom srednjoškolskom obrazovanju. <i>Uloga i značaj obrazovanja u savremenom društvu</i> povodom 50 godina Univerziteta Crne Gore, 20. i 21. septembar 2024. godine, Filozofski fakultet, Nikšić.	0.2	0.2
3.	Čalović, S., Jaramaz, M., Marojević, J. (2015): ICT obrazovanje nastavnika u crnogorskom obrazovnom sistemu, Naučni skup "Sistem obrazovanja i digitalna kultura", 7. novembar, 2014. godine, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica. Objavljeno u referenci pod r.b. 1 (K3) u ovom referatu	0.2	0
4.	Čalović, S. (2011). O didaktičkim vrijednostima savremenog udžbenika. <i>Prva konferencija pedagoga Crne Gore</i> , 19. oktobar, 2011. godine. Forum pedagoga Crne Gore i Zavod za školstvo Crne Gore, Podgorica. Objavljeno u referenci pod r.b. 1 (Q6) u ovom referatu	0.2	0

Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R4 Uredništvo u nacionalnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Mediterranski časopis za vaspitanje i obrazovanje <i>Mediterranean Education Journal</i>	2	2
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	South African Journal of Education (SAJE), 2024. (jedan rad)	2	2
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Center for Educational Policy Studies Journal (CEPS Journal), 2023. (jedan rad)	0.5	0.5
2.	FOLIA LINGUISTICA ET LITTERARIA časopis za jezik i književnost, 2024. (jedan rad)	0.5	0.5
Projekti			
I9 Učešće u nacionalnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Istraživač u nacionalnom naučno-istraživačkom projektu: "Socio- kulturni identiteti djece predškolskog uzrasta u Crnoj Gori", (2019- 2021).	2	2
2.	Istraživač u projektu bilateralne naučno-istraživačke saradnje Slovenija- Crna Gora, "Kvalitet procesa predškolskog vaspitanja u Republici Sloveniji i Crnoj Gori", (2018-2020).	2	2
3.	Istraživač u projektu bilateralna naučne i tehnološke saradnje „Interkulturalne kompetencije i evropske vrijednosti: Crna Gora – Hrvatska“, (2017-2018).	2	2
4.	Istraživač u projektu bilateralne naučne i tehnološke saradnje „Interkulturalni pristup integraciji Roma: Hrvatska-Crna Gora“, (2013- 2014).	2	2
5.	Istraživač u naučno-istraživačkom projektu „Razlozi niskog nivoa školskog postignuća romskih učenika“, nosilac Filozofski fakultet Nikšić, Studijski program za pedagogiju, (2012-2014).	2	2

6.	Istraživač u naučno-istraživačkom projektu „Indikatori razvoja multikulturalnosti i građanske svijesti u ranom djetinstvu (predškolsstvo i I ciklus osnovne škole) u obrazovnom sistemu Crne Gore, nosilac Filozofski fakultet Nikšić.	2	2
----	--	---	---

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Na osnovu anketa studenata i izvještaja prodekana za nastavu	do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD		20		50.04
2. UMJETNIČKI RAD		-		-
2. PEDAGOŠKI RAD				5
UKUPNO		20		55.04

IZVJESTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na osnovu Odluke Senata Univerziteta Cme Gore, br. 03-4694/5, na sjednici održanoj 27.11.2024. godine, imenovan sam za recenzenta u postupku razmatranja konkursnog materijala i pisanja izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika na Filozofskom fakultetu. Prijavu na konkurs koji je objavljen u dnevnom listu Pobjeda, od 18.10.2024. godine, kao jedini kandidat podnijela je dr Sanja Čalović Nenezić, saradnica sa Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Čalović Nenezić je radni angažman započela 2009. godine (po osnovu ugovora o radu), odnosno godinu dana ranije kao honorarni saradnik u nastavi. Izvodila je vježbe na predmetima iz oblasti Metodologije pedagoških istraživanja na Studijskom programu za pedagogiju, Studijskom programu za obrazovanje učitelja i Studijskom programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Osim toga bila je zaposlena na poslovima saradnika u nastavi na predmetima Dokimologija, Osnovi pedagogije, Pedagoška komunikologija. Doktorsku disertaciju za oblast Pedagogija je odbranila 12.07.2024. godine na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Na osnovu uvida u biografiju, klasifikacionu bibliografiju i dokazni konkursni materijal dr Sanje Čalović Nenezić, konstatujem da kandidatkinja ispunjava sve uslove za izbor u akademsko zvanje docent, propisane Zakonom o visokom obrazovanju, u skladu sa Statutom Univerziteta Cme Gore i Uslovima i kriterijuma za izbor u akademska i naučna zvanja.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Pregledom radova u Klasifikacionoj bibliografiji kandidatkinje dr Sanje Čalović Nenezić uočava se bogat opus radova koji su tematski i metodološki raznovrsni. Koautorski rad pod nazivom Pedagogical and psychological foundation of teaching at the University of Montenegro [Pedagoško-psihološka utemeljenost nastave na Univerzitetu Crne Gore] predstavlja poglavlje u monografiji od međunarodnog značaja, u izdavaštvu Universitatea de Vest din Timisoara, Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, objavljen 2014. godine, str. 222-231. U radu je fokus usmjeren na pedagoško-psihološka utemeljenost nastave na Univerzitetu Cme Gore. Opšta analiza kurikuluma na Univerzitetu Cme Gore koja je rađena u sklopu navedenog istraživanja, pokazala je da je nastava formalno usmjerena na studenta (definisani ciljevi, metode nastave i učenja, oblici provjeravanja znanja učenika, sadržaji koji se uče, popis literature...), dok ishodi učenja nijesu definisani. Sve do kreiranja značajnih dokumenta zasnovanih na principima Bolonjske deklaracije nije se postavljalo pitanje kompetencija univerzitetskog nastavnika, osim u dijelu naučno-istraživačke djelatnosti. Imajući u vidu potrebe monografije, u radu se ističe da osim studijskih programa koji na Filozofskom fakultetu

čine takoreći pedagoško jezgro, jedanaest studijskih programa koji obrazuju predmetne nastavnike nijesu posvetili dovoljno pažnje pedagoško-psihološkim i didaktičko-metodičkim disciplinama. Osim toga, udio pedagoško-psiholoških disciplina, zapaža se u radu, nije adekvatan ni na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje, Prirodno-matematičkom fakultetu, Likovnoj i Muzičkoj akademiji. U radu se ocjenjuje pozitivnim stav prema mehanizmima koji su ustanovljeni u cilju kontrole i unapređenja kvaliteta nastave (QAS), uz napomenu da je za implementaciju tako složenih mehanizama potrebno određeno vrijeme sprovođenja, ne zaboravljajući nepobitnu činjenicu da je ekspert koji predaje na univerzitetu prvenstveno nastavnik. Postavlja se pitanje smisla evaluacije pedagoške osposobljenosti nastavnika, ako oni nemaju bazična pedagoška znanja, odnosno kompetencije. Pored toga, navode se brojne opservacije zasnovane na rezultatima istraživanja koja su targetirala predavački, ex- katedra stil rada nastavnika. Glavna njihova preporuka odnosi se na pomjeranje fokusa sa nastavnika na učenika, odnosno izmještanje studenta iz pozicije pasivnog slušaoca i njegovu interakciju sa nastavnikom. Imajući u vidu aktuelnost date teme i danas, možemo zaključiti o njenoj važnosti, ali i sposobnosti kandidatkinje da identifikuje ona pedagoška pitanja, odnosno probleme čije je proučavanje i istraživanje neophodno u smislu unapređenja pedagoške teorije i prakse.

U koautorskom radu *The Teaching of Agency in Preschool Children in the Montenegrin context* [Odgoj za inicijativnost djece predškolske dobi u crnogorskom kontekstu], koji je objavljen u Croatian Journal of Education, Vol. 26; No.2/2024, 577-605, indeksiran u bazi SSCJ, islažuju se pedagoški uticaji u kontekstu predškolske ustanove koji podstiču razvoj inicijativnosti djece predškolske dobi. Precizno se nastoji u teorijskom dijelu rada odrediti pojam dječije inicijativnosti, prvenstveno sa stanovišta socio-kulturnog pristupa. U metodološkom dijelu rada predstavljeno je kvalitativno istraživanje koje je realizovano u predškolskim ustanovama u sve tri regije Cme Gore. Pored sistematskog posmatranja (na uzorku od 8 vaspitača i 114 djece) studija obulivata i fokus-grupe sa vaspitačima (101 vaspitač). Za analizu dobijenih istraživačkih rezultata korišten je softver Atlas.ti. Dobijeni istraživački nalazi upućuju na zaključak da su najveći problem za nesmetan rad pa i podsticanje i izražavanje inicijativnosti prekobrojne vaspitne grupe. Važni segmenti na koje upućuju nalazi ovog istraživanja tiču se vremenskoga određenja rada u predškolskim ustanovama, vršnjačkih interakcija, kao i okruženja u kojem djeca borave. U predškolskim ustanovama u Crnoj Gori radi se prema strukturiranom dnevnom rasporedu, pa nije ostavljeno dovoljno prostora za dječije manipulisanje materijalima ili za njihovo istraživanje, a ne otvara se ni dovoljno mjesta za dječije implicitno učenje. Uočena je protivrečnost između odgovora dobijenih od vaspitača i zapažanja koja su rezultat sistematskog posmatranja. Na osnovu tih razlika, opravdano se postavlja pitanje da li je djeci u predškolskim ustanovama u Crnoj Gori vrtičko okruženje dovoljno podsticajno, dopušta li im se da raspoložive resurse koriste na različite, njima „zanimljive“ načine? Drugim riječima, u praksi se jasno ne uočavaju idealni načini postupanja, koje ističu vaspitači. Kao pozitivno u svim regijama jasno su uočljiva nastojanja da se potrebe djece „oslušuju“ i da se postupa u

skladu s njima. Istraživanje nesumnjivo pokazuje da se u predškolskim ustanovama u Crnoj Gori radi prema strukturiranom dnevnom režimu, posebno u većim vaspitnim grupama (centralna regija), a da je malo prostora ostavljeno za dječje manipulacije materijalima ili za istraživanje. Grupe sa manje djece ostavljaju prostor za fleksibilniji raspored, što znači da nije neophodno unaprijed osmisliti sve aktivnosti, već da se može ostaviti prostor za samostalno dječje izražavanje, kreativnost i vježbanje samokontrole i inicijativnosti. Upravo je jedna od ključnih preporuka koja se navodi u radu ujednačavanje i smanjivanje broja djece u vaspitnim grupama, kako bi se poboljšao i unaprijedio cjelokupan rad u predškolskim ustanovama.

Rad O didaktičkim vrijednostima savremenog udžbenika, objavljen u časopisu Vaspitanje i obrazovanje, br. 4, str. 171-182, u prvi plan ističe neophodnost didaktičko-metodičkog oblikovanja udžbenika, jer samo ispunjavajući taj uslov on može biti efikasno oruđe učenikovog intelektualnog rada. Kandidatkinja naglašava da savremena koncepcija strukture udžbenika ne poznaje strogo podjelu između osnovnog teksta i didaktičke aparature, budući da se funkcije udžbenika ostvaruju i jednom i drugom komponentom. Nadalje precizira da didaktičko-metodička aparatura obuhvata raznovrsne sadržaje, s tim da su u radu opširnije elaborirani pitanja i zadaci, kao izuzetno važan strukturni element oblikovanja udžbenika. U uvodnom djelu rada, kandidatkinja jasno ukazuje na neophodnost uvažavanja zakonitosti procesa učenja, zakonitosti razvoja učenika i samog vaspitno-obrazovnog procesa, a za potrebe didaktičko-metodičkog oblikovanja udžbenika. Takođe, iznosi zapažanja da su od izuzetne važnosti dugoročni programi istraživanja udžbenika, i stvaranje adekvatnih autorskih interdisciplinarnih timova za koncipiranje, ali i istraživanje budućih udžbenika. Još jedna važna opservacija jeste da udžbenik treba da omogućiti samostalno učenje, ali predstavlja i vaspitni model zbog sistema vrijednosnih poruka koje se putem njega prenose. Tako, pored obrazovne, udžbenik ima i kulturološku funkciju. Nadalje, problematizuju se dvije strategije u oblikovanju sadržaja udžbenika - deduktivna (ekspozitivna) i induktivna. Radni nalozi u sklopu ekspozitivnog didaktičkog dizajna imaju prije svega funkciju da pojasne, ilustruju, utvrde, provjere ono što je prethodno izloženo. Druga strategija je osobena po tome što se posredstvom naloga i ilustracija posreduju sadržaji, a tekstualni dio ima više pojašnjavajuću ulogu. Ovdje se nalozi podstiču saznanja aktivnost učenika, što bi značilo da ovakav vid didaktičkog oblikovanja sadržaja odgovara aktivnom, smislenom učenju. Pitanja

i zadaci zauzimaju središnje mjesto u radu. Pored brojnih klasifikacija pitanja i zadataka, za svaku od izdvojenih vrsta objašnjava se funkcija koju oni imaju. Kandidatkinja naglašava važnost pitanja i zadataka za sticanje jasnih i stabilnih znanja učenika. Time se jasno ističe da njihova funkcija nije samo da omogućavaju provjeru i utvrđivanje znanja, već i da usmjeravaju saznanju aktivnost učenika. Taj zahtjev moguće je ostvariti ukoliko se pitanjima i zadacima pokrivaju različiti nivoi znanja i razumijevanja određenih sadržaja. Dakle, pitanjima se pored opšte reprodukcije određenih sadržaja moraju aktivirati i viši nivoi znanja i stvaralačke sposobnosti učenika. U zaključku se navodi da autori konkretnih udžbenika moraju naći pravu mjeru između tzv. didaktičizma i nauke. To znači znati kako "prepakovati" naučne sadržaje u razumljive i upotrebljive, a da ipak oni ostanu naučni, što je suština didaktičkog oblikovanja udžbenika. Da bi to bilo moguće, Čalović Nenezić ističe, moramo sagledati udžbenik u njegovom totalitetu - preko elemenata koji imaju funkciju izlaganja sadržaja, didaktičko-metodičke, te pomoćne udžbeničke aparature.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Sanja Čalović Nenezić je angažovana od akademske 2008/09. godine kao saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu u Nikšiću na Studijskim programima za pedagogiju, obrazovanje učitelja i psihologiju, a godinu dana kasnije i na Studijskom programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Izvodila je vježbe iz više predmeta u okviru oblasti Opšte pedagogije, Metodologije pedagoških istraživanja i Didaktike. Nakon odbrane doktorske disertacije, angažovana je po osnovu eksternog konkursa za izvođenje nastave na predmetima: Osnovi metodologije pedagoških istraživanja, Pedagoške naučno-istraživačke metode, Teorijske osnove metodologije pedagoških istraživanja, Operativna naučno-pedagoška proučavanja vaspitanja, Uvod u metodologiju pedagoških istraživanja, Kvantitativno-kvalitativna istraživanja vaspitanja, Istraživanja u inkluziji i Dokimologija na pomenutim studijskim programima. Kandidatkinja Sanja Čalović Nenezić ima dobru iskustvenu osnovu za kvalitetnu realizaciju nastave, u svojstvu saradnika, a sada je moguća i u svojstvu predavača. Pored odgovornog odnosa prema nastavnim obavezama, koleginica ima naglašene saradničke kompetencije. Studenti potvrđuju kvalitetnu saradnju i interakciju sa Čalović Nenezić kroz rezultate studentskih anketa. Autor je nekoliko programa stručnog usavršavanja nastavnika akreditovanih kod Zavoda za školstvo Cme Gore.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD		20		50.04
2. UMJETNIČKI RAD		-		-
3. PEDAGOŠKI RAD				5
UKUPNO		20		55.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Kandidatkinja dr Sanja Čalović Nenezić, dugogodišnja saradnica u nastavi na Filozofskom fakultetu Univerziteta Cme Gore, ispunjava uslove koji su propisani Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Cme Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja. Na osnovu detaljne analize njene naučno-istraživačke i pedagoške djelatnosti, mogu da konstatujem da će ona posvećeno i odgovorno obavljati poslove koje podrazumijeva mjesto za koje je konkurisala. Sa velikim zadovoljstvom predlažem Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Cme Gore da kandidatkinju dr Sanju Čalović Nenezić **izabere u zvanje docenta** za oblasti Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika.

RECENZENT
Prof.dr Vučina Zorić

IZVJESTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na Konkurs objavljen u dnevnom listu „Pobjeda“ od 18.10.2024. godine, za izbor u akademska zvanja za oblasti Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika na Filozofskom fakultetu Univerziteta Cme Gore, prijavila se, kao jedini kandidat, dr Sanja Čalović - Nenezić, saradnica u nastavi na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Odlukom Senata Univerziteta Cme Gore br. 03-4694/5, donešenoj na sjednici održanoj 27.11.2024. godine, imenovan sam u recenzentsku komisiju za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izveštaja za izbor kandidata u akademsko zvanje za navedene oblasti.

Sveobuhvatnim uvidom u prispjelu dokumentaciju konstatujem da koleginica dr Sanja Čalović - Nenezić u pogledu stepena obrazovanja (doktorica nauka iz oblasti Pedagogije) ispunjava neophodne uslove za izbor u prvo akademsko zvanje. Dr Sanja Čalović - Nenezić je angažovana na Filozofskom fakultetu kao saradnica od 2008. godine i ispunjava sve uslove propisane

Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja.

ANALIZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Studioznim uvidom u Klasifikacionu bibliografiju kandidatkinje dr Sanje Čalović - Nenezić jasno se izdvajaju radovi objavljeni u relevantnim časopisima, među kojima su oni koji su svrstani u kategoriju Q2 i Q4 (SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama), radovi indeksirani u kategorijama Q5 (u međunarodnim časopisima koji nijesu indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama), kao i Q6 (radovi u časopisima nacionalnog značaja). Pored toga, u bibliografiji kandidatkinje nalaze se i radovi objavljeni u međunarodnim i domaćim publikacijama; saopštenja s međunarodnih i nacionalnih naučnih skupova; radovi iz domena uređivačke i recenzentske djelatnosti, te dokumenti o njenom učešću u nacionalnim i drugim naučno-istraživačkim projektima. Među objavljenim radovima posebno izdvajam i analiziramo sljedeće:

Rad pod naslovom: *Perceptions of students and teachers of the University of Montenegro on the academic integrity/ Percepcija studenata i profesora Univerziteta Crne Gore o akademskom poštenju*, objavljen u časopisu: *Center for Educational Policy Studies Journal (CEPS Journal)*, 2023, 13(3), 75-104, indeksiranom u Scopus bazi. Cilj ovog rada fokusiran je na ispitivanje percepcije studenata i profesora Univerziteta Crne Gore u odnosu na različite segmente akademskog poštenja. Preciznije rečeno, težište ovog rada usredsređeno je na ispitivanje etičkog ponašanja autora prilikom korištenja tuđeg rada (korektno pozivanje na korištene izvore, te pojave prepisivanja i korišćenje nedozvoljenih sredstava od strane studenata na raznovrsnim provjerama znanja). U ovom radu Čalović-Nenezić, odabrala je kvantitativnu metodološku paradigmu i istraživački uzorak čiju strukturu je sačinjavalo 200 studenata i 50 profesora Filozofskog i Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, dok je kao osnovni instrument konstruisala i primjenjivala skalu procjene Likertovog tipa. Ovom prilikom, dobijeni rezultati upućuju na zaključak da njeni ispitanici u načelu shvataju značaj akademskog integriteta, odnosno akademskog poštenja, ali da njegove sve relevantne segmente ne vrednuju na egalitaran način. To zapravo znači da su identifikovane izvjesne sličnosti, ali i razlike u stavovima univerzitetskih nastavnika s jedne, i studenata s druge strane. Nesporno je da, stavovi jednih i drugih ispitanika, upućuju na potrebu konsekventnog uvažavanja pravila korektnog akademskog pozivanja na korištene izvore, prilikom izrade stručnih i naučnih radova. Međutim, srednja ocjena nastavnika ($M=2,90$) dobijena za odgovore na ovu tvrdnju i studenata ($M=4,40$) ukazuje na međusobno različitu percepciju odnosa, shvatanja i kriterijuma za sankcionisanje ove izuzetno bitne i veoma osjetljive problematike. Interesantno je naglasiti da su, obje grupe ispitanika, zauzele prilično podudane stavove na tvrdnju: kako reagujete kada primjetite plagijat. U vezi s tim, kao najnepopularnije mjere apostrofirane su prijava etičkom odboru (nastavnici $M=2,70$; studenti $M=3,10$), te prekid mentorstva (nastavnici: $M=2,76$; studenti $M=2,77$). Pored toga, posebno značajan segment u ovom radu posvećen je sve naglašenijem problemu korištenja raznovrsnih nedozvoljenih sredstava na ispitima i drugim oblicima provjere znanja studenata. Tom prilikom kao najučestaliji instrumenti prevare apostrofirani su tzv. pametni mobilni telefoni, iza kojih slijede "bubice", "puškice" i prepisivanja od "kooperativnih" kolega. Pokazalo se da nastavnici na ovu pojavu najčešće reaguju udaljavanjem sa ispita ($M=3,84$), ali da većina njih izbjegava da protiv identifikovanog studenta pokrene disciplinski postupak ($M=1,96$). Sličan stav, u vezi mjere pokretanja disciplinskog postupka zauzeli su i ispitanici iz reda studenata ($M=2,24$).

Pored nespornosti senzitivnosti kandidatkinje za izbor aktuelne i značajne teme, u ovom radu dobijeni istraživački rezultati su dragocjeni za unapređenje pedagoške prakse, pri čemu dolazi do izražaja njena nesporna kvantitativna i kvalitativna metodološko-dokimološka kompetentnost. U prilog ovoj tvrdnji nesumnjivo svjedoči zalažba korištenje metode teorijske analize, te postupaka deskriptivne statistike, postupka ANOVA, na temelju čijih nalaza su izvedeni valjani zaključci i generalizacije. Zbog metodološke opreznosti (objektivnosti i pouzdanosti) dobijenih rezultata i personalne skromnosti, autorka ovog zaista vrijednog rada, smatra da bi se opsežnije istraživanje na ovu temu trebalo realizovati na većem i reprezentativnijem uzorku, čiju bi strukturu sačinjavali studenti i nastavnici svih jedinica (fakulteta) Univerziteta Crne Gore, a možda i šire.

U radu pod naslovom: *O nekim smjernicama za oblikovanje savremenih udžbenika*, objavljenom u zborniku: *Nauka i globalizacija*, 2014, knjiga 8, tom2/2, 875-888, u izdanju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Istočnom Sarajevu, kandidatkinja Čalović - Nenezić identifikuje i elaborira ključne smjernice za oblikovanje udžbenika savremenog tipa. Naime, na osnovu teorijskog proučavanja i empirijskog istraživanja udžbenika matematičkog jezika i književnosti, matematike, te prirode i društva za treći razred osnovne škole identifikovane su i formulisane osnovne smjernice za oblikovanje savremenih udžbenika. Riječ je o korpusu međusobno povezanih i uslovljenih načela koja po opsegu i zahtjevu predstavljaju referentni okvir za izradu modernih udžbenika. Bez obzira na ovaj zaista suvisli stav, autorka ovog rada, s pravom konstatuje da ne postoje unificirani obrasci i procedure za pisanje udžbenika, ali to nikako ne znači da se njihov potencijalni autori ne moraju pridržavati osnovnih pedagoško-psiholoških i didaktičko-metodičkih smjernica, opšte-obavezujućeg tipa. Misli se tu, prije svega, na: konceptijsko-sadržajnu strukturu, socijalno konstruktivistički pristup, radne naloge, kongruentnost i korelativnost pojmova, primjerenost jezičkog i ilustrativnog sadržaja, stilistiku, kontinuiranost i nekontinuiranost teksta, te organizacionu i didaktičko-metodičku aparaturu udžbenika. U tom kontekstu Čalovićeva - Nenezićeva posebno apostrofira načelo socijalnog konstruktivizma kao savremenu paradigmu za pisanje kvalitetnog udžbenika koji će učenicima ponuditi novi pristup, dragociji i znatno aktivnije kognitivno personalno angažovanje u procesu učenja i sticanja znanja. Dakako, mišljenja je ona, kvalitetan udžbenik, pored individualnog angažovanja pojedinca na savlađivanju udžbeničkog, odnosno programskog sadržaja, mora svojom didaktičko-metodičkom aparaturom da obezbijedi razvoj socijalizacije, solidarnosti, tolerancije i uvažavanja drugara koji različito osjećaju, misle, govore i rade. Stoga, s pravom, tvrdi kolegica Čalović - Nenezić to mora biti kvalitetna osnovna školska knjiga koja će omogućiti učeniku da vlastitom misaonom aktivnošću gradi i konstruiše u sopstvenoj svijesti nove neuralne mreže, odnosno sazajne strukture i sisteme znanja. Elaborirajući značaj radnih naloga - pitanja i zadataka u udžbeniku, ističe se neophodnost nudi njihovih različitih formi, nivoa težine i sazajne kompleksnosti. Uz sve to, kvaliteta udžbenika treba da obezbijedi korelativno (horizontalno i vertikalno) povezivanje nastavnih sadržaja iz istog, ali i iz srodnih nastavnih predmeta, odnosno naučnih disciplina. Naglašavamo da je, u ovom radu, posebno apostrofirana i elaborirana smjernica savremenog udžbenika koja implicira široko polje njegovog jezika. U tom okviru, između ostalog, ističe se zahtjev i potreba da udžbenik, pored pravopisno i naučno besprekorno pisanog teksta, mora biti i valjano didaktičko-metodički oblikovan. U kontekstu zahtjeva i potrebe na kontinuiranom razvoju funkcionalne pismenosti, nužno je obezbijediti preduslove da se u osnovnim školskim knjigama nađu kontinuirani i nekontinuirani tekstovi, kao i hipertekstovi čime se aktualizuje i problematizuje pitanje uloge i značaja elektronskog udžbenika. Osim toga, savremeni udžbenik, pored komponenata koji su u funkciji lakšeg usvajanja programskog sadržaja, neizostavno moraju uvažavati i one smjernice koji upućuju njegove korisnike na konsultovanje dragih izvora kao dopuna i širih objašnjenja stručnih i naučnih sadržaja iz određene oblasti. Pored kvalitetne i jezgrovite teorijske elaboracije o savremenom udžbeniku i njegovim karakteristikama, integralnu strukturu ovog rada upotpunjava, naučno osnažuje i zaokružuje njegov empirijski dio. Višestruko korisni empirijski nalazi prikupljeni su neposrednom analizom udžbenika književnosti za mladi osnovnoškolski uzrast, čiji sadržaji su koncipirani s pretenzijom da obezbijede cjelishodnu emocionalnu pripremu učenika za njihovu efikasnu recepciju. Pri završetku ovog rada, između ostalog, date su smjernice koje bi mogle biti dragocijne budućim istraživačima i autorima udžbenika. Uz sve to kandidatkinja ističe da su, u ovom radu apostrofirana načela, podložna promjenama i kontinuiranim naučnim preispitivanjima determinisanim aktuelnim tendencijama tehnčko-tehnološkog, pedagoškog i opšte-civilizacijskog razvoja, čija dostignuća izazivaju sve ozbiljne implikacije, ne samo u školi, nastavi i udžbeniku, već i u svim drugim sferama ljudskog rada i života.

Rad pod naslovom: *Osposobljavanje nastavnika za primjenu ICT-a u nastavnom procesu u Crnoj Gori*, objavljen u zborniku: *Sistem obrazovanja i digitalna kultura*, 2015, 191-215, u izdanju Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. U ovom radu problematizovano je izuzetno aktuelno pitanje i potreba kvalitetnijeg inicijalnog i profesionalnog osposobljavanja nastavnika u Crnoj Gori za neposrednu primjenu savremene informaciono-komunikacione tehnologije u nastavi. U vezi s tim,

koleginica Čalović - Nenezić argumentovano tvrdi da su učenici nerijetko informatički pismeniji od svojih nastavnika. Riječ je o radu teorijsko-empirijskog tipa, u okviru kojeg su jasno nominovana sljedeća dva pitanja: Da li su u okviru nastavnih planova i programa na studijskim programima Univerziteta Crne Gore koji pripremaju budući nastavnički kadar zastupljeni nastavni predmeti za osposobljavanje studenata za primjenu ICT-a u vaspitno-obrazovnom procesu? Da li se nastavnicima u okviru profesionalnog usavršavanja na radnom mjestu nude programi obuke za primjenu ICT-a u nastavi, odnosno, u kojoj mjeri se isti počinju? Istraživanje je podrazumijevalo analizu dokumentacije (univerzitetskih nastavnih planova i programa) i prikupljanje podataka posredstvom tehnike intervjuisanja, a uzorkom su bili obuhvaćeni pedagozi iz osnovnih i srednjih škola na teritoriji opštine Nikšić.

Na temelju dobijenih rezultata autorka ovog rada konstatuje da od ukupno dvadeset i jednog studijskog programa namijenjenog obrazovanju budućih nastavnika na Univerzitetu Crne Gore, čak trinaest studijskih programa u svojim planovima nema nijedan nastavni predmet iz oblasti obrazovne informaciono-komunikacione tehnologije, što procentualno iznosi 61,9%, konstatujući daju zatečeno stanje zabrinjavajuće, a posebno ako imamo u vidu značaj i gotovo nezamjenljivu funkciju ove tehnologije u procesu nastave i učenja danas. Za razliku od ove nespornosti činjenice, ona ističe zaista rijedak, ali i veoma pozitivan, primjer Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, u okviru kojeg se kurikulumu izučavaju čak tri nastavna predmeta iz ove oblasti. U vezi s tim, ustanovljeno je nešto povoljnije stanje kada se analiziraju oficijelni programi obuke, odnosno stručnog usavršavanja nastavnika koje nudi Zavod za školstvo. Naime, u tim katalozima identifikovani su brojni vidovi stručnog osposobljavanja iz PRNŠ-a koji nastavnicima nude izvjesna znanja za funkcionalno korištenje ICT-a u nastavnom procesu. Međutim, pokazalo se da ta relativno bogata ponuda, istovremeno ne predstavlja nikakvu garanciju uspješne realizacije seminara iz oblasti ICT. Drugim riječima, broj uspješno realizovanih seminara ovog tipa, u posmatranom vremenskom intervalu, bio je gotovo zanemarljiv.

Sublimirajući sve dobijene rezultate, autorka ovog rada, konstatuje veoma zabrinjavajuće i nedopustivo stanje u oblasti inicijalnog i stručnog osposobljavanja cmogorskih nastavnika za primjenu ICT-a u vaspitno-obrazovne svrhe. Naučnu osnovanost ovakog zaključka argumentovano osnažuje saznanje o neadekvatnoj zastupljenosti nastavnih predmeta iz ove oblasti na studijskim programima za inicijalno obrazovanje budućih nastavnika. Ovo tim prije, ako imamo u vidu činjenicu da skoro dvije trećine studijskih programa u svojim obrazovnim kurikulumima nemaju nijedan predmet posvećen osposobljavanju nastavnika za primjenu ICT-a u nastavi. Ozbiljnost ovog problema dodatno zaoštrava empirijski nalaz iz koga proističe eksplicitan zaključak prema kome je evidentno da se veoma mali broj programa iz ove oblasti realizuje u okviru Zavoda za školstvo, bez obzira na bogatu paletu njihove ponude. Postojeće stanje je tim alarmantnije, ako imamo u vidu da je bez pomoći i neposredne participacije dostignuća savremene informaciono-komunikacione tehnologije nemoguća efikasna organizacija rada, obrazovanja i života civilizovanog čovjeka.

Analizirajući različite radove kandidatkinje po tematici, obimu i pedagoško-metodološkom pristupu, nameće se objektivni i

nesporan zaključak da je ona uložila mnogo truda, znanja i naučno-istraživačke kompetentnosti tokom njihove izrade i objave. Tematika kojom se ona bavi je veoma aktuelna, saznavno izazovna i dragocjena za unapređenje pedagoških disciplina, odnosno oblasti na koje konkuriše. Pristup i stil njenog svekolikog rada i istraživanja karakteriše zavidna sistematičnost, cjelishodan izbor i valjana upotreba metodoloških procedura, te korištenje i sprovođenje studioznih analiza, interpretiranja dobijenih rezultata, kao i sposobnost njihovog sveukupnog korištenja za izvođenje naučno valjanih sudova, zaključaka i generalizacija. Njena posvećenost kontinuiranom usavršavanju i profesionalnom napredovanju rezultirala je brojnim prezentovanim i objavljenim stručnim i naučno-istraživačkim radovima, te uspješnim angažovanjem u raznovrsnim domaćim i međunarodnim projektima. Na ovaj način sticane nova znanja i iskustva omogućavala su joj da permanentno obogaćuje vlastitu praksu ovaplotivši je uspješnim, kompetentnim i savjesnim radom sa studentima na različitim studijskim programima. Imajući u vidu navedeno, a na temelju sveobuhvatno sprovedene analize, Konkursom za izbor predviđene dokumentacije, mišljenja sam da je dr Sanja Čalović - Nenezić ispunila potrebne uslove za izbor u zvanje docent, saglasno propisanim Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja Univerziteta Crne Gore, od 16.4.2019. godine.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Koleginica dr Sanja Čalović - Nenezić je angažovana na Filozofskom fakultetu u Nikšiću kao honorarni saradnik u nastavi studijske 2008/09. godine, na Studijskim programima: Pedagogija, Obrazovanje učitelja i Psihologija. Na ovim studijskim programima izvodila je vježbe iz oblasti Metodologije pedagoških istraživanja i Opšte pedagogije. Studijske 2009/10. godine zasnovala je radni odnos u svojstvu saradnika u nastavi. Izvodila je vježbe iz predmeta: Metodologija pedagoških istraživanja I i II (Studijski program za pedagogiju, Studijski program za obrazovanje učitelja, Studijski program za predškolsko vaspitanje), Pedagoška komunikologija, Dokimologija (Studijski program za pedagogiju), Osnove pedagogije (Studijski program za psihologiju). Bila je dugogodišnji moj saradnik u realizaciji nastave na predmetima iz oblasti Metodologije pedagoških istraživanja - na Studijskom programu za pedagogiju, Studijskom programu za obrazovanje učitelja i Studijskom programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Osim toga, pod mojim mentorstvom odbranila je diplomski (završni) i master rad s najvišim ocjenama. Tokom naše višegodišnje uspješne i korektno saradnje uvjerio sam se da su njene profesionalno-stručne, naučno-istraživačke i pedagoško-didaktičke kompetencije zaista na zavidnom nivou. Ovaj stav dodatno osnažuju i nepristrasno potvrđuju izuzetno visoke ocjene u kontinuitetu izricane u anonimnim anketama od strane njenih mnogobrojnih studenata sa različitih studijskih programa.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

Analizirajući uz prijavu na Konkurs priloženu dokumentaciju, konstatujem da je kandidatkinja dr Sanja Čalović - Nenezić dostavila klasifikacionu bibliografiju (uz precizno bodovanje), i svekoliku drugu neophodnu dokumentaciju.

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD		20		50.04
2. UMJETNIČKI RAD		-		-
3. PEDAGOŠKI RAD				5
UKUPNO		20		55.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu detaljnog uvida u raspoloživu dokumentaciju i sveobuhvatne analize naučno-istraživačke i pedagoško-didaktičke djelatnosti kandidatkinje dr Sanje Čalović - Nenezić, konstatujem da ona ispunjava sve uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju i važećim Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore za izbor u zvanje za koje konkuriše. Stoga s posebnim zadovoljstvom i profesionalnom odgovornošću predlažem Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne

Gore da dr Sanju Čalović - Nenezić izaberu u zvanje docenta za oblasti Metodologija pedagoških istraživanja (na predmetima: Osnove metodologije pedagoških istraživanja - 3 časa; Uvod u metodologiju pedagoških istraživanja - 2 časa; Teorijske osnove metodologije pedagoških istraživanja - 2 časa) i oblast Didaktika (na predmet Dokimologija - 3 časa) pri Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof.dr Nikola Mijanović

IZVJESTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na sjednici Senata održanoj 27.11.2024. godine, Odlukom broj 03-4694/5, imenovana sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti Didaktika i Metodologija pedagoških istraživanja na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Na Konkurs koji je objavljen u Dnevnom listu „Pobjeda“ od 18.10.2024. godine, kao kandidat javila se dr. Sanja Čalović Nenezić, saradnica na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Na osnovu razmatranja konkursne dokumentacije izvjesno je da dr. Čalović Nenezić u pogledu stepena obrazovanja (doktor nauka iz oblasti pedagogije) ispunjava neophodne uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademsko i naučna zvanja za izbor u prvo akademsko zvanje. Kandidatkinja je angažovana kao saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu od akademske 2008/09. godine.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

U tematski bogatoj bibliografiji koju je priložila koleginica Čalović Nenezić, izdvajaju se koautorski rad koji je indeksiran u kategoriji Q2 u bazama SSCI. Rad pod naslovom *Influences of preschool on the development of self-control in preschool children in Montenegro* [Uticaj vrtića na razvoj samokontrole kod djece predškolskog uzrasta u Crnoj Gori], objavljen je u časopisu *South African Journal of Education*, vol. 39, supplement 2: S1-S9. U teorijskom dijelu rada izvjesno je nastojanje autora da definišu pojmove samoregulacije i samokontrole i objasne njihov značaj na predškolskom uzrastu, uzimajući u obzir različita polazišta i navodeći relevantna istraživanja. Ulogu vaspitača je potrebno percipirati kroz kvalitetan socio- pedagoški kontekst, odnosno mrežu recipročnih interakcija koje podržavaju različite individualne i grane procese kojima se umjerava vaspitanje djece i njihov razvoj. Uloga konteksta za razvoj samokontrole na predškolskom uzrastu je druga važna dimenzija koja se problematizuje u teorijskom dijelu rada. U tom smislu je važna fleksibilnost okruženja, ali i stalnost u postupanju vaspitača, odnosno doslednost u sprovođenju određenih aktivnosti. Cilj istraživačke studije odnosi se na identifikovanje ključnih faktora koji utiču na razvoj samokontrole kod djece predškolskog uzrasta. Sprovedeno istraživanje je kvalitativnog tipa, uz primjenu posmatranja kao istraživačke tehnike u prvoj fazi, i fokus grupnog intervjuisanja u drugoj fazi. Za sistematizovanje i kodiranje podataka dobijenih istraživanjem korišćen je ATLAS.ti softver, čime se nesumnjivo uvećava vrijednost rada. Rezultati istraživanja pokazuju da je komunikacija između vaspitača i djece pretežno linearna sa opštevažećim uputstvima i grupnim zadacima koji dominiraju tokom radnog dana. Dobijenim istraživačkim nalazima potvrđuje se značaj konteksta za podučavanje samokontrole kod djece predškolskog uzrasta, pri čemu je neophodno podsticati i promovisati pozitivnu komunikaciju i kvalitetnu interakciju vaspitač - dijete. Saznanja do koji se istraživanjem došlo upućuju i na nedovoljno osvješćivanje (reflektovanje) vlastitih praksi vaspitača. Kao značajne pedagoške implikacije, autorke navode, uz neophodno reflektovanje vlastite vaspitačke prakse, podsticanje kvalitetne interakcije sa djecom kao nesumnjiv podsticaj razvoju njihove samokontrole.

U radu *Funkcije ilustracije u udžbenicima maternjeg jezika u trećem razredu osnovne škole u Crnoj Gori*, koji je objavljen u zborniku *Udžbenik u funkciji nastave i učenja*, u izdanju Učiteljskog fakulteta u Užicu, 2016, razmatra se pitanje značaja ilustracija u udžbenicima za mlađe razrede osnovne škole. Ilustracije u udžbenicima ostvaruju niz funkcija. Osnovna svrha ilustracija odnosi se na lakše uočavanje i razumijevanje strukture teksta, mada uz to imaju motivacione i druge uloge. U udžbenicima za mlađe razrede osnovne škole ilustracije imaju poseban značaj, jer se učenik mlađeg školskog uzrasta tek opismenjava, pa mu je ilustrativni material mnogo jasniji od teksta. U radu su prezentovani rezultati istraživanja koje je realizovano u osnovnim školama u Nikšiću, na uzorku od 100 nastavnika. U okviru deskriptivne metode korišćena je tehnika skaliranja i tehnika analize sadržaja. Cilj istraživanja bio je da se utvrde mišljenja nastavnika razredne nastave o ilustracijama u udžbenicima maternjeg jezika za treći

razred, i to kroz: brojnost ilustracija, saglasnost ilustracija, sadržaja i drugih komponenti, kao i dosljednost likovno-grafičkih rješenja. Ispitanici su rangirali zastupljenost ilustracija u odnosu na njihovu funkciju. Kvalitativnim procjenama istraživača obuhvaćen je udžbenički komplet (priručnik, udžbenik, radna sveska), jer se tek u cjelovitoj slici sagledavaju rješenja data u udžbeniku. Rezultati istraživanja koje je realizovano pokazuju sljedeće: Čigra slova i glasova 3 sadrži optimalan broj ilustracija, s tim što ispitanici smatraju da se udio ilustrativnog materijala može i povećati. U analiziranom udžbeniku nema tzv. besmislenih ilustracija, odnosno onih koje služe samo kao ornamentalna tekstu. U odnosu usaglašenosti verbalnog i slikovnog dijela udžbenika, ispitanici ističu visoku skladnost materijala. Vrednovanjem doslednosti likovno-grafičkih rješenja utvrđeno je da je ona izuzetno uspješno ostvarena. Kao najistaknutije ilustracije prepoznate su one koje predstavljaju dopunu tekstu. Opšte gledano, rezultati istraživanja pokazuju da su ispitanici visoko vrednovali udžbenik Čigra slova i Glasova 3 u pogledu njihovih ilustrativnih elemenata.

Rad koji nosi naziv *Dosadašnja i inovirana koncepcija obrazovanja učitelja u Crnoj Gori*, objavljen u zborniku radova Banja-lučki novembarski susreti 2016., u fokusu ima ispitivanje mišljenja studenata o potrebnosti pojedinih nastavnih predmeta u nastavnim planovima na Studijskom programu za obrazovanje učitelja. Studijski program za obrazovanje učitelja akreditovan je 2007. godine i reakreditovan 2012. godine kao osnovni akademski četvorogodišnji program obima 240 ECTS kredita. Uz osnovne, akreditacijom su obuhvaćene i jednogodišnje master studije obima 60 ECTS kredita. Nastavni plan četvorogodišnjih studija sadržao je tri grupe predmeta: pedagoško-psihološke, predmete bazičnih nauka i umjetnosti i didaktičko- metodičke discipline. U okviru (re)kreditacionog procesa, studijske 2017/18. godine, predložen je novi model studija (5+0) koji predstavlja integrisane master studije obima 300 ECTS. Cilj istraživanja bio je ispitati mišljenje studenata o potrebnosti pojedinih nastavnih predmeta u nastavnim planovima (onom koji je bio u tom trenutku aktuelan, obima 240 ECTS i predloženog, obima 300 ECTS). Istraživanje je realizovano na uzorku od 110 studenata, deskriptivnom metodom i tehnikom anketiranja. Anketni upitnik sadržao je: 1. spisak predmeta u oba nastavna plana (studenti su dodjeljivali ocjenu "potrebnosti" 1-5), 2. pitanja otvorenog tipa na koja su ispitanici iznosili odgovore na osnovu vlastite procjene. Bazična svrha istraživanja odnosila se na uključivanje podataka zasnovanih na prikupljenim mišljenjima, u cjelokupan (re)akreditacioni materijal. Na osnovu ocjena studenata izvedeni su zaključci da su najveće ocjene dodjeljene predmetima koji se odnose na gramatiku i pravopis maternjeg jezika, književnost, matematičke discipline i metodike nastave odgovarajućih predmeta. Kao veoma potrebne procijenjene su pedagoško-psihološke discipline (ocene su se kretale u rasponu od 4 do 4,70). Ovaj rezultat je tumačen kao veoma pozitivan u smislu razumijevanja pedagoških i psiholoških saznanja u učiteljskom poslu. Uz postojeće pedagoške discipline, uvedeni su predmeti školske prakse I izborni pedagoško-psihološki predmeti. Predmeti fundamentalnih nauka (Fizika, Hemija, Filozofija), kako se navodi u radu, nijesu "ubjedili" studente da su im potrebni u njihovoj profesiji. Pojedini predmeti su izmijenjeni pod pretpostavkom da će nužno povezivanje u interdisciplinarnu oblast podržati proces integrisanog učenja i poučavanja. Predmeti poput Osnova informatike, Tehnike sa informatikom i Savremene obrazovne tehnologije ocijenjeni su od strane studenata kao visokoteorijski i nedovoljno povezani sa poslom učitelja. Na temelju tog istraživačkog nalaza ovi predmeti su značajno izmijenjeni u novom kurikulumu. Opšta ocjena novog Nastavnog plana je 4, uz opservacije studenata da je utemeljeniji, rasterećeniji, sa više prakse, ali mu je mana što traje pet godina.

Klasifikaciona bibliografija kandidatkinje svjedoči o velikom broju tematski različitih radova. Pored toga što su teme kojima se ona bavi aktuelne, priložene radove karakteriše ozbiljan i temeljan pristup njihovom proučavanju, kao i korišćenje raznovrsne metodološke aparature. Naučno-istraživačku djelatnost karakteriše pored broja objavljenih radova i nesumnjiva raznolikost (poglavlje u monografiji međunarodnog značaja, radovi objavljeni u časopisima u kategorijama Q2, Q4, Q5, Q6, radovi na naučnim konferencijama, saopštenja na međunarodnim i nacionalnim naučnim skupovima, uređivačka i recenzentska djelatnost, učešće u naučno-istraživačkim projektima).

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Koleginica dr. Sanja Čalović Nenezić angažovana je na Filozofskom fakultetu od 2008. godine na poslovima saradnika u

nastavi na različitim pedagoškim predmetima iz oblasti Opšte pedagogije, Didaktike i Metodologije pedagoških istraživanja. Sa kolegicom sam sarađivala kako u nastavi na predmetu Pedagoška komunikologija, tako i u kreiranju i realizaciji brojnih seminara akreditovanih kod Zavoda za školstvo. U radu je pokazala odgovoran, studiozan, sistematičan i saradnički pristup. Pedagoške teme kojima se bavi su aktuelne, a pristupi njihovom proučavanju su metodološki raznoliki. Trenutno izvodi predavanja na više studijskih programa na Filozofskom fakultetu, na predmetima: Osnove metodologije pedagoških istraživanja, Pedagoške naučno-istraživačke metode, Teorijske osnove metodologije pedagoških istraživanja. Operativna naučno-pedagoška proučavanja vaspitanja, Uvod u metodologiju pedagoških istraživanja, Kvantitativno-

kvalitativna istraživanja vaspitanja, Istraživanja u inkluziji i Dokimologija. Studentsko ocjenjivanje kvaliteta realizovane nastave potvrđuje pedagoške kompetencije dr Sanje Čalović Nenezić, budući da je u studentskim anketama ocjenjena najvećim ocjenama,

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

Uvidom u prijavljene radove i konkursni materijal, konstatujem da je kandidatkinja dr Sanja Čalović Nenezić precizno pripremila klasifikacionu bibliografiju, kao i propratni dokazni materijal.

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD		20		50.04
2. UMJETNIČKI RAD		-		-
3. PEDAGOŠKI RAD				5
UKUPNO		20		55.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu analize priloženog konkursnog materijala, konstatujem da kandidatkinja dr Sanja Čalović Nenezić ispunjava sve uslove koji su propisani Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja. Budući da kandidatkinja posjeduje kompetencije za bavljenje naučno-istraživačkim i pedagoškim radom, sa zadovoljstvom predlažem Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Sanju Čalović Nenezić **izabere u zvanje docenta** za oblasti Didaktika i Metodologija pedagoških istraživanja.

RECENZENT

Doc. dr Katarina Todorović
Nikšić

PREDLOG ODLUKE – TAČKA 3

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu čl. 64 stav 2 tačka 8, 65 tačka 1, a u vezi člana 88 stav 13 Statuta Univerziteta Crne Gore nakon razmatranja Izvještaja recenzenata za izbor jednog kandidata u akademsko zvanje za oblasti Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika objavljen u Biltenu Univerziteta Crne Gore br. 627 od 11. decembra 2024. godine Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici održanoj 22. 1. 2025. godie, donijelo

ODLUKU

Predlaže se Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Sanju Čalović Nenezić izabere u akademsko zvanje **docent** za oblasti Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika na Filozofskom fakultetu.

Dostaviti:

- Senatu UCG
- U Zapisnik sa sjednice Vijeća
- a/a

DEKANKA

Prof. dr Tatjana Novović